

КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЂА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: НОВЕМБАР 2015. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 6:
ПРИМЈЕНА УПРАВЉАЧКОГ РАЧУНОВОДСТВА

I – ТЕСТ ПИТАЊА

- 1. Пратећи развој организационе структуре и менаџмента, развијало се:**
 - a) пореско рачуноводство
 - b) рачуноводство трошкова**
 - c) управљачко рачуноводство
 - d) финансијско рачуноводство

- 2. Одговарајући трошкови за потребе планирања и контроле су:**
 - a) директни
 - b) индиректни
 - c) варијабилни**
 - d) фиксни.**

- 3. Величина трошкова у обрачуну трошкова поруџбине може да олакша класификацију трошкова на:**
 - a) релевантне и ирелевантне
 - b) контролабилне и неконтролабилне
 - c) директне и индиректне**
 - d) трошкове материјала и трошкове конверзије

- 4. Изазивачи трошкова су:**
 - a) број производа
 - b) услуге
 - c) сати рада дизајнера
 - d) број дијелова у поједином дизајну**

- 5. Планирана стопа општих фиксних трошкова по јединици производа највећа је у случају капацитета:**
 - a) теоријског
 - b) практичног
 - c) нормалног
 - d) планског (буџетског), ако је план активности мањи у односу на уобичајене претходне активности**

- 6. За ефикасан процес буџетирања важно је имати у виду да:**
- a) **врховна управа има кључну одговорност за буџет организације**
 - b) рачуновође имају кључну одговорност за усвајање буџета организације
 - c) **се управљачки тим слаже са очекивањима у буџету**
 - d) планови и буџети морају бити стриктно реализовани без обзира на промијењене околности
- 7. У буџетској контроли могу се користити буџети:**
- a) статистички
 - b) **статички**
 - c) **флексибилни**
 - d) нефлексибилни
- 8. Позитивно одступање на цијенама директног материјала може настати због тога што:**
- a) менаџер производње није ефикасно извршио распоред рада
 - b) **менаџер набавке је купио већи износ од планираних количина по нижим цијенама**
 - c) **планске (обрачунске) цијене су дефинисане без пажљиве анализе тржишта**
 - d) је пропуштено одржавање машина
- 9. Разлог негативног одступања у ефикасности директног производног рада може бити:**
- a) добро обучени радници
 - b) **недовољно обучени радници**
 - c) **пропуштено одржавање машина**
 - d) **неадекватан распоред рада у производњи**
- 10. Код разматрања (доношења) пословних одлука важно је имати у виду:**
- a) да су релевантни трошкови искључиво варијабилни трошкови
 - b) да одлуке за будуће обиме активности треба доносити на основу просјечних трошкова претходних нивоа активности
 - c) **да су варијабилни трошкови релевантни ако се у разматраним алтернативама разликују**
 - d) **да у појединим случајевима могу бити релевантни и фиксни трошкови**
- 11. Заокружите тачну тврдњу:**
- a) процесни обрачун може бити са нултим салдом за почетне и крајње залихе трговачке робе
 - b) процесни обрачун може бити са нултим салдом за почетне и крајње залихе готових производа
 - c) **процесни обрачун може бити са нултим салдом за почетне залихе, али са извјесним салдом за крајње залихе производње у току**
 - d) процесни обрачун може бити са извјесним салдом и за почетне и крајње залихе производње у току

- 12. Како може доћи до повезаности између узрока и ефекта, као најважнијег питања у процјењивању функције трошка?**
- a) Физичка повезаност између нивоа активности и трошкова (пр. производња више јединица захтијева више директног материјала)
 - b) Склапање уговора (пр. трошкови кориштења телефона по минути регулисани су уговором)**
 - c) Логика пословања (пр. производ са више дијелова узрокује веће трошкове наруџби него једноставан производ са неколико дијелова).
 - d) Физичка повезаност између нивоа активности и производа
- 13. Препознати шта не представља полазну претпоставку за примјену ЕОQ модела управљања залихама:**
- a) увијек се набавља иста фиксна количина
 - b) тражња, трошкови наруџбе, трошкови складиштења су познати са извјесношћу (исти је случај са временом куповине)
 - c) трошкови куповине по јединици су под утицајем количине која се поручује (то чини ове трошкове ирелевантним за овај модел, јер су онда ови трошкови увијек исти)
 - d) постоји недостатак залиха**
- 14. Групни трошкови су:**
- a) трошкови матице и њених подружница
 - b) сви трошкови настали у неком предузећу
 - c) више индивидуалних трошкова повезаних неким заједничким кључем**
 - d) трошкови у тачки раздвајања
- 15. Предузеће X производи сладолед. За јануар 201X. буџетирана је набавка и утрошак 12.000 литара млијека по цијени од 0,80 КМ по литру. Стварна набавка и кориштење за јануар 201X. је 16.000 литара по цијени од 0,60 КМ по литру. Планирано је да се произведе и прода 20.000 ком кугли сладоледа, а произведено је и продано 24.000 кугли сладоледа. Одступање флексибилног буџета за дате трошкове је:**
- a) 2.880 Ф
 - b) 1.920 Ф**
 - c) 1.600 Ф
 - d) Нема одступања
- 16. Заокружите у којим од наведених пословања одговара обрачун трошкова процеса:**
- a) банкарско пословање
 - b) трговина житарицама**
 - c) ревизијске услуге
 - d) нафтне прерађевине**

- 17. Који је ниво одступања, варијанса потрошње и варијанса ефикасности:**
- a) 0 ниво
 - b) I ниво
 - c) II ниво
 - d) III ниво**
- 18. Износ прихода умањен за варијабилне трошкове, који доприносе обнављању фиксних трошкова, се назива:**
- a) бруто маржа
 - b) гранична добит**
 - c) тачка покрића
 - d) оперативна полуга
- 19. Метода процјене трошкова која подразумјева анализу повезаности између улаза и излаза у физичким појмовима назива се:**
- a) Метода индустријског инжињеринга**
 - b) Метода конференције
 - c) Метода анализе рачуна
 - d) Метода количинске анализе
- 20. Као примјере ирелевантних трошкова можемо издвојити:**
- a) очекиване трошкове најамнине**
 - b) очекиване трошкове директног материјала
 - c) очекиване административне трошкове**
 - d) ништа од наведеног

II - ЗАДАЦИ

Задатак 1.

Производно предузеће има следеће показатеље успјешности пословања за два мјесеца у 2013. години:

	Април	Мај
Количине:		
Почетне залихе	250 ком.	50 ком.
Произведено	2.000 ком.	2.100 ком.
Продаја	2.200 ком.	2.150 ком.
Јединични варијабилни трошкови:		
Производни јединични трошкови	80 н.ј./ком.	80 н.ј./ком.
Непроизводни јединични трошкови (трошкови маркетинга, трошкови периода)	15 н.ј./ком.	15 н.ј./ком.
Фиксни трошкови:		
Производни трошкови	50.000 н.ј.	50.000 н.ј.
Трошкови маркетинга	12.000 н.ј.	12.000 н.ј.

Претпоставити да предузеће користи ФИФО метод обрачуна тока залиха готових производа, те да се обрачун врши по стварним вриједностима, уз продајну цијену по јединици производа од 200 н.ј./ком. Почетне залихе за април вредновати по цијени од 104 н.ј./ком.

- Извршити обрачун резултата пословања за два узастопна периода према апсорпционом методу обрачуна вриједности залиха учинака (обрачун по пуним трошковима).
- У којем случају се неће разликовати пословни резултати једног обрачунског периода, израчунате по варијабилном и апсорпционом обрачуну?
- Чиме је узрокована разлика у резултатима два обрачунска периода?

I) Резултати пословања рачунати према концепту пуних трошкова (апсорпциони обрачун вриједности залиха учинака) за анализирани обрачунски периоди су:

- 162.250 н.ј. у априлу и 160.500 н.ј. у мају
- 164.250 н.ј. у априлу и 162.500 н.ј. у мају
- 164.000 н.ј. у априлу и 161.000 н.ј. у мају
- 163.500 н.ј. у априлу и 165.000 н.ј. у мају

Тачан одговор је: б).

Потврда:

АПСОРПЦИОНИ ОБРАЧУН	Април 2013.		Мај 2013.	
Приходи 200 x (2.200; 2.150)		440.000		430.000
Трошкови продатих производа:				
Почетно стање залиха готових производа (104 x 250); ((80 + 25) x 50);	26.000		5.250	
Варијабилни тр. произведених производа	160.000		168.000	

80 x (2.000; 2.100)				
Фиксни производни трошкови	50.000		50.000	
Тр. производа расположивих за продају	236.000		223.250	
Крајње стање залиха готових производа ((80 + 25) x 50); ((80 + 23,81) x 0);	5.250		0	
Трошкови продатих производа		230.750		223.250
Бруто добитак (маржа)		209.250		206.750
Трошкови периода (маркетинга):				
Варијабилни трошкови маркетинга (15 x 2.200; 2.150)	33.000		32.250	
Фиксни трошкови маркетинга	12.000		12.000	
Укупни трошкови маркетинга		45.000		44.250
Пословни добитак		164.250		162.500

II) Разлика у пословним резултатима једног обрачунска периода, рачуната по варијабилном и апсорпционом обрачуну, неће се разликовати у случају да:

- крајње залихе готових производа постоје
- крајње залихе готових производа не постоје
- почетне и крајње залихе готових производа не постоје
- ниједан од претходних одговора није тачан – разлика ће увијек постојати

Тачан одговор је: **с).**

III) Разлика у резултатима два обрачунска периода у анализираном задатку узрокована је:

- промјенама у нивоу продаје
- промјенама у нивоу продаје и производње
- промјенама у нивоу производње
- промјенама у нивоу продаје и продајних цијене

Тачан одговор је: **б).**

Задатак 2.

Предузеће „Уна“ продаје 600.000 ком. филтера за воду. Предузеће „Уна“ има капацитет од 110.000 машинских сати и може произвести 6 вентила за машински сат. Контрибуциона маржа по јединици је 8 КМ за филтер Г7. Предузеће „Уна“ продаје само 600.000 филтера јер 60.000 филтера (10% од исправних вентила) треба да буде поновно обрађено. Потребан је један машински сат да се поново обради 6 вентила тако да се 10.000 сати капацитета користи у процесу поновне обраде. У предузећу „Уна“ су додатни трошкови обраде 420.000 КМ.

Трошкови поновне обраде се састоје од:

Директни материјали и директни рад поновне обраде
(промјењиви трошкови)

3 КМ по јединици

Фиксни трошкови опреме, најам и распоред општих трошкова 4 КМ по јединици

Дизајнери предузећа „Уна“ су развили модификацију која би одржавала брзину процеса и осигурала 100% квалитета и елиминисала поновну обраду. Нови процес би коштао 615.000 КМ. Сљедеће додатне информације су расположиве:

- Тражња за филтерима Г7 је 670.000 ком. годишње.
- Купац тражи од предузеће „Уна“ да испоручи 20.000 Г7 вентила, ако предузеће „Уна“ примијени нови дизајн. Контрабуциона маржа по једном филтеру у случају примјене дизајна је 10 КМ. Предузеће „Уна“ може направити 5 Г7 филтера по машинском сату са 100% квалитетом и без поновне обраде.

Задатак:

- a) Претпоставити да дизајнери предузеће „Уна“ примјене нови дизајн. Треба ли предузеће „Уна“ прихватити купчеву наруџбу за 20.000 Г7 филтера? Показати калкулацију. (10 поена)
- b) Треба ли предузеће „Уна“ примјенити нови дизајн? Урадити инкременталну анализу. (20 поена)

РЈЕШЕЊЕ:

a) Контрибуцијска маржа по јединици производа Г7 износи 8 КМ. За 1 машински сат може се произвести 6 јединице производа Г7, контрибуцијска маржа предузећа по 1 машинском сату ако се производи производ Г7, биће $8 \cdot 6 = 48$ КМ/м.с.

Предузеће има могућност да прихвати нову наруџбу од 20.000 производа Г7. Контрибуцијска маржа по производу Г7 уз нови дизајн, је 10 КМ, а за 1 машински сат могуће је произвести 5 производа Г7. То значи да контрибуцијска маржа по једном машинском сату ако се одлучи за производњу производа Г7 износи $10 \cdot 5 = 50$ КМ.

Из овог слиједи да посматрано предузеће „Уна“ треба да прихватити наруџбу за 20.000 ком. производа Г7 и то по новом дизајну производње

b) Релевантни трошкови имплементације новог дизајна

(615.000 КМ)

Релевантне користи имплементације новог дизајна

- уштеде поновне обраде Г7 вт = 3 КМ; Q = 60.000 ком.	180.000 КМ
- контрибуцијска маржа за јед. које не треба даље обрађивати КМ = 8 КМ; Q = 60.000 ком.	480.000 КМ
<u>Укупно релеванте користи</u>	<u>660.000 КМ</u>
Ефекат на добит	45.000 КМ

Посматрано предузеће треба примјенити нови дизајн.